

Sygn.akt III AUa 279/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2013r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Bożena Szponar - Jarocka

SO del. Piotr Prusinowski

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 września 2013 r. w B.

sprawy z odwołania C. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o składki na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji wnioskodawcy C. L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 listopada 2012 r. sygn. akt V U 1533/12

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od C. L. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń społecznych kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.**

Sygn. akt III A Ua 279/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 10 lipca 2012 roku określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy C. L. na dzień 10 lipca 2012 roku na kwotę 17.712,08 zł za okres od sierpnia 2010 roku do kwietnia 2012 roku. Decyzją z dnia 24 sierpnia 2012 roku organ rentowy ustalił jego zadłużenie wraz odsetkami z tytułu składek za maj 2012 roku na kwotę 929,43 zł.

C. L. wywiódł odwołania od obu decyzji podnosząc, że podlega ubezpieczeniu jako rolnik, nie zaś z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Sprawy z obu odwołań Sąd Okręgowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 21 listopada 2012 r. połączył do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (k.17).

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2012 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku

oddalił odwołania oraz zasądził od C. L. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

U podstaw tego wyroku legły następujące ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego: C. L. oparł swoje odwołania od obu decyzji na twierdzeniu, że nie podlega ubezpieczeniom społecznym w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej, lecz podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zdaniem Sądu Okręgowego twierdzenie to nie jest uzasadnione, bowiem kwestia podlegania ubezpieczeniom w przypadku skarżącego została przesądzona prawomocnymi orzeczeniami sądów. I tak prawomocną decyzją Prezesa KRUS z dnia 11 stycznia 2005 roku stwierdzono niepodleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach od 01 października 1998 roku do 13 listopada 1998 roku oraz od 01 lipca 1999 roku. Odwołanie skarżącego od tej decyzji Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił prawomocnym wyrokiem z dnia 28 grudnia 2006 roku w sprawie VU 647/05. Decyzją z 22 marca 2005 roku ZUS stwierdził podleganie C. L. obowiązkowym ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej od 01 lipca 1999 roku do 30 września 2004 roku. Wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2005 roku wydanym w sprawie VU 1186/05 Sąd Okręgowy oddalił odwołanie. W sprawie VU 476/07 Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od decyzji z dnia 10 stycznia 2007 roku odmawiającej wznowienia postępowania w sprawie podlegania ubezpieczeniom w powyższym okresie. Wyroki w wyżej wymienionych sprawach są prawomocne. Okoliczności związane z podleganiem ubezpieczeniom społecznym na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz z brakiem ustawowych przesłanek uzasadniających istnienie ubezpieczenia społecznego rolników zostały potwierdzone również w sprawach Sądu Okręgowego VU (...) oraz VU (...), gdzie orzeczenia są prawomocne.

Nawiązując do art. 365 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy podkreślił, iż prawomocne orzeczenie wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Nadto w świetle art. 83a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych Prawo lub zobowiązanie stwierdzone decyzją ostateczną Zakładu ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na to prawo lub zobowiązanie. Ponieważ skarżący C. L. podtrzymuje tę samą argumentację jaką prezentował we wcześniejszych sprawach, to brak jest jakichkolwiek nowych okoliczności.

Zaskarżone decyzje stanowią konsekwencję ustalonego prawomocnie tytułu ubezpieczenia jakim jest prowadzenie działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 16 ust. 4 składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe: osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób, o których mowa w

art. 7, finansują w całości, z własnych środków, sami ubezpieczeni. Z kolei art. 17 stanowi, że składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1-3, 5, 6 i 9-12, obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek. Płatnicy składek, o których mowa w ust. 1, obliczają części składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe finansowane przez ubezpieczonych i po potrąceniu ich ze środków ubezpieczonych przekazują do Zakładu. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1c i 8 obliczają płatnicy składek, a opłaca Zakład. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe ubezpieczeni niewymienieni w ust. 1 sami obliczają i przekazują, co miesiąc do Zakładu. Według art. 46 ust. 1 i ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Skoro zatem skarżący nie czynił zadość powyższemu obowiązkowi i nie płacił składek decyzje ZUS były prawidłowe.

Jako procesową podstawę oddalenia odwołania Sąd Okręgowy wskazał art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy wskazał art. 98 k.p.c. oraz z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od powyższego wyrok wywiódł C. L., które nie sprecyzował zarzutów apelacyjnych, z treści złożonej apelacji wynika jednak, iż kontestuje on w dalszym ciągu zasadność wyłączenia go z ubezpieczenia społecznego rolników oraz w konsekwencji objęcie go ubezpieczeniem na zasadach ogólnych(w ZUS) z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Z treści apelacji wnioski odnoszący się do zaskarżonego wyroku skarżący sformułował w ten sposób, że skarżący domaga się uchylecia zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja podlegała oddaleniu.

Ustalenia faktycznie poczynione przez Sąd Okręgowy w sprawie nie budzą zastrzeżeń, a nadto poczynione zostały w istocie przede wszystkim w oparciu o dowody z dokumentów urzędowych w rozumieniu art. 244 §1 k.p.c., jakimi są prawomocne orzeczenia sądów powszechnych i Sądu Najwyższego zapadłe w sprawach dotyczących podlegania przez skarżącego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Najistotniejsze z tych orzeczeń to przede wszystkim prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 28 grudnia 2006 r. wydany w sprawie VU 647/05 mocą którego oddalono odwołanie skarżącego od decyzji Prezesa KRUS z dnia 11 stycznia 2005 r. stwierdzającej niepodleganie przez niego ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 01.10.1998 r. do 13.11.1998 r. oraz od dnia 01.07.1999 r. (wyrok k.. 62 Akt VU 647/05 ; decyzja dołączona teczka) . Apelację w tej sprawie Sąd Apelacyjny oddalił w dniu 18 kwietnia 2007 r. w sprawie III A Ua 180/07 (k. 87 tych akt) . Wyrokiem z dnia 11 marca 2008 r. Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną w tejże sprawie (k.116 tychże akt).

W konsekwencji utraty ubezpieczenia w KRUS Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 22 marca 2005 r. stwierdził podleganie przez C. L. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym w okresie od 01.07.1999 r. do 30.09.2004 r. na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. t.j. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z zm.) . Odwołanie od tej decyzji oddalił Sąd Okręgowy w Białymstoku prawomocnym wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2005 r. wydanym w sprawie VU 1186/05 (k. 39 tych akt) , a apelację skarżącego od tego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 28 grudnia 2005 r. (k. 64 tych akt) . Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 12 października 2006 r. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej w tejże sprawie (k. 79) .

Z licznych pozostałych spraw skarżącego istotnym dla niniejszego postępowania było jeszcze postępowanie w sprawie z odwołania od decyzji z dnia 10.01.2007 r., mocą której organ rentowy odmówił wznowienia postępowania w sprawie zakończonej wyżej wspomnianą prawomocną decyzją z dnia 22 marca 2005 r. stwierdzającą podleganie przez skarżącego ubezpieczeniom społecznym na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. W sprawie tej skarżący domagał się wznowienia postępowania powołując się na art. 83a ust. powołanej ustawy. Odwołanie w tej sprawie Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił wyrokiem z dnia 27 marca 2007 r. w sprawie VU 476/07 (k. 23 tych akt) , a apelację od tego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 25 lipca 2007 r. (k. 48 tych akt). Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2008 r. I UK 410/07 (k.77) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej wywiezionej w tej sprawie.

Inne sprawy toczące się z odwołań skarżącego (w toku lub zakończone) nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. W świetle zaś powyżej przytoczonych wyroków sądowych w powiązaniu z niespornym faktem dalszego prowadzenia przez skarżącego działalności gospodarczej (k.42) oczywistym, iż co do skarżącego rolniczy organ rentowy prawomocnie stwierdził ustanie jego ubezpieczenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 20

grudnia 1990 r. - o ubezpieczeniu społecznym rolników (decyzja Prezesa KRUS z dnia 11 stycznia 2005 r.) skutkiem czego Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził podleganie przez niego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresie od 01.07.1999 r. do 30.09.2004 r. na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (decyzja ZUS dnia 22 marca 2005 r.). Decyzji tych skarżący w żadnym postępowaniu nie podważył, co oznacza, iż prowadzenie przez niego działalności gospodarczej skutkuje podleganiem w okresach objętych obecnie zaskarżonymi decyzjami obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności na zasadach określonych ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń – co Sąd Okręgowy wyjaśnił w uzasadnieniu swego orzeczenia i zbędnym jest powielanie tej argumentacji. Odwołania w niniejszej sprawie jak i w innych w istocie opierają się na subiektywnym i błędnym przekonaniu skarżącego, że w dalszym ciągu podlega on ubezpieczeniu społecznemu rolników, mimo prawomocnej decyzji i wyroków sądowych potwierdzających ustanie tego ubezpieczenia od 01.07.1999 r. i potwierdzających podleganie przez niego ubezpieczeniu w ZUS. Godzi się przy tym zauważyć, iż skarżący nie mógł w międzyczasie spełnić ponownie przesłanek podlegania ubezpieczeniu w KRUS z uwagi na to, iż art. 5a ust.1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. - o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2008r. Nr 50, poz. 291 z . zm.) w brzmieniu od dnia 2 maja 2004 r. wymaga od rolnika prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą, który chciałby z tytułu tej działalności podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników między innymi spełnienia warunku, aby przed podjęciem tej działalności podlegał on ubezpieczeniu rolniczemu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata.

Reasumując powyższe rozważania w sprawie Sąd Apelacyjny nie podziela zasadności podniesionych zarzutów, ani też nie stwierdza uchybień Sądu Okręgowego, które zobowiązany byłby rozważyć z urzędu.

W takim stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 z zm.). Sąd Apelacyjny nie dopatrył się w tym zakresie żadnych okoliczności uzasadniających odstąpienie od generalnej zasady orzekania o kosztach procesu – tj. zasady odpowiedzialności za jego wynik.